

22.05.2018

Majowe atrakcje w życiu akademickim polonistów Uniwersytetu Wileńskiego

Na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wileńskiego odbyły się tradycyjne XVI Dni Polonistyki. Podobnie jak dotychczas, na program święta polonistów złożyła się konferencja studencka (od 2012 roku mająca charakter międzynarodowy) oraz imprezy towarzyszące. Dni Polonistyki odbywały się w dniach 10-11 maja.

Najważniejszą częścią tradycyjnych Dni Polonistyki jest konferencja studencka, która umożliwia młodym osobom zaprezentowanie swoich pierwszych badań naukowych, podjętych pod kierunkiem wykładowców na różnych latach studiów, zaczynając od I roku i kończąc na studiach doktoranckich.

Tegoroczna konferencja studencka była wyjątkowa pod kilkoma względami. Przede wszystkim po raz pierwszy miała ona tytuł: *In memoriam Profesor Algis Kalėda*, czyli została poświęcona pamięci zmarłego przed rokiem Profesora, założyciela i wieloletniego kierownika Centrum Polonistycznego (wcześniej Katedry Filologii Polskiej) Uniwersytetu Wileńskiego. Na otwarcie konferencji przybyła żona zmarłego Profesora, pani dr Laima Kalėdienė, która z uwagą przysłuchiwała się wystąpieniom referentów. W tym miejscu warto przypomnieć, że rodzina śp. Algisa Kalėdy ufundowała nagrodę pieniężną jego imienia, która od 2017 roku jest przyznawana w okolicach Świąt Bożego Narodzenia (w nawiązaniu do nazwiska Profesora – „Kalėdos”, czyli Boże Narodzenie) za najważniejsze publikacje dotyczące wspólnego dziedzictwa literackiego polsko-litewskiego i komparatystyki. Pierwszą laureatką tej nagrody została dr Beata Kalėba, literaturoznawca z Uniwersytetu Jagiellońskiego, autorka książki *Rozdroże. Literatura polska w kręgu litewskiego odrodzenia narodowego* (Kraków 2016). Być może wśród uczestników tegorocznej konferencji studenckiej będą osoby, które w przyszłości zostaną laureatami Nagrody im. Algisa Kalėdy.

Drugą cechą wyróżniającą tegoroczną konferencję studencką było to, że wzięło w niej udział aż ośmioro doktorantów, w tym dwie osoby z rodzimej uczelni oraz sześć z Polski, z Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Po raz pierwszy jako prelegent wystąpił też dr Jacek Szymala, pracownik Instytutu Kulturoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego, który równolegle pisze drugi doktorat na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych tejże uczelni. Dr Szymala wspólnie z kolegami i koleżanką są

słuchaczami 2-letniego Studium Języka i Kultury Litewskiej przy Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego. Dlatego w ich referatach przewijały się tematy związane z Litwą, takie jak np.: *„Dzień Kowieński” na tle innych gazet ukazujących się w Republice Litewskiej w latach 1921-1936* (mgr Jacek Stasiorek), *Motywy litewskie w poezji Jacka Kaczmarek* (Przemysław Kalwara), *Historia relikwii, która przybyła do kościoła św. Teresy w Wilnie w 1760 roku* (mgr Justyna Małysiak), *Wielkie Księstwo Litewskie w grze komputerowej „Dzikie pola”* (2010). Referaty z pokrewnych dziedzin humanistyki, a więc z kulturoznawstwa i historii sztuki, miały też dwie inne doktorantki z Polski – mgr Kaja Kojder z Uniwersytetu Warszawskiego, będąca już drugi semestr na stażu na Uniwersytecie Wileńskim, i mgr Agnieszka Kania z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Pierwsza z nich wygłosiła referat pt. *Prawosławne kobiety w Polsce*, w którym przedstawiła wyniki swoich badań na podstawie wywiadów z „matuszkami”, czyli żonami kapłanów prawosławnych z Polski. Natomiast mgr Kania przedstawiła prezentację pt. *Działalność naukowa i kulturalna Mariana Morelowskiego w międzywojennym Wilnie*, w której przypomniała zasługi tego znanego historyka sztuki, profesora, a także prodziekana Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego (w latach 1934-1939).

Rodzime siły naukowe reprezentowały cztery polonistki: Karolina Słotwińska, Helena Germanowicz, Agata Adamaitytė i Monika Bogdziewicz. Karolina Słotwińska jest studentka dopiero I roku, ale jej wiedza na temat twórczości Henryka Sienkiewicza jest wprost imponująca. Jest ona laureatką Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Polskiego i Literatury oraz zdobywczynią II miejsca w Konkursie wiedzy o życiu i twórczości Henryka Sienkiewicza (2016). Autor *Trylogii* był bohaterem również jej referatu wygłoszonego podczas konferencji studenckiej. Karolina Słotwińska przedstawiła swoją pracę pt. *Henryk Sienkiewicz jako Polak i Europejczyk. Biografia, stereotypy, kontrasty*. Trzy pozostałe referaty były z dziedziny językoznawstwa. Helena Germanowicz, studentka II roku, wygłosiła referat pt. *Rola języka ojczystego w budowaniu tożsamości kulturowej osób wielojęzycznych*, w którym na podstawie nagrań omówiła życiorysy dwóch respondentów i ich stosunek do języka ojczystego. Doktorantka I roku, mgr Agata Adamaitytė w referacie pt. *Obraz kobiety w językach polskim, litewskim i rosyjskim (na podstawie badań ankietowych)* przedstawiła wyniki swoich badań prowadzonych w ramach projektu badawczego, którym objęci byli respondenci z trzech krajów: Litwy, Polski i Rosji. Respondenci (po stu z każdego kraju) mieli odpowiedzieć na pytania, co ich zdaniem stanowi o istocie prawdziwej kobiety? Jaka ona powinna być? Jak się okazuje, językowy obraz kobiety w każdym z trzech krajów jest różny, jest on uwarunkowany mentalnością, temperamentem, stosunkiem do religii itd. Niezwykle ciekawe wyniki badań przedstawił też mgr Monika Bogdziewicz, doktorantka III roku, która wygłosiła referat pt. *Wstyd w dyskursie publicznym*. Przedstawiła ona obraz wstydu w języku litewskim w oparciu o dane leksykograficzne i teksty publicystyczne. Poruszyła również wątek różnego oblicza tego stanu emocjonalnego i to, jak się poczucie wstydu zmienia w sferze publicznej.

Prowadzącymi dwuczęściowe obrady byli nie tylko – godnie z tradycją – studentki polonistyki Uniwersytetu Wileńskiego (w tym roku były to Karolina Słotwińska i mgr Monika Bogdziewicz), ale też wykładowcy z Polski, którzy przyjechali do nas w ramach programu wymiany Erasmus+, dr Anna Burzyńska-Kamieniecka (z Uniwersytetu Wrocławskiego) i prof. dr hab. Stanisław Cygan (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach). Są oni gośćmi Dni Polonistyki już kolejny rok z rzędu, są pełni uznania wobec uczestników i organizatorów tego święta filologów polonistów, które – jak widać z programu konferencji – nabiera cech święta interdyscyplinarnego.

Imprezami towarzyszącymi tegorocznych Dni Polonistyki była projekcja filmu dokumentalnego *Mistrz scen rodzajowych* wileńskim fotografiku z przełomu XIX i XX wieku Stanisławie Filibercie-Fleury (reż. Andrzej Ciecierski, TVP 3 Gdańsk) oraz wycieczka do Kowna. Naszą wspaniałą opiekunką i przewodnikiem po tym mieście była pani Franciszka Abromowicz, prezeska Kowieńskiego Oddziału Związku Polaków na Litwie. Dzięki niej rozpoczęliśmy naszą wycieczkę od Mszy świętej w kościele karmelitów pw. Świętego Krzyża, jedynej świątyni w Kownie, w której odbywają się nabożeństwa w języku polskim. Nabożeństwo w intencji śp. Profesora Algisa Kalėdy oraz polonistów Uniwersytetu Wileńskiego i ich przyjaciół odprawił ojciec Emilian (Władysław Bojko), misjonarz karmelita z Polski mający za sobą pracę na różnych kontynentach (np. w Afryce i Ameryce Południowej), a obecnie od prawie roku pracujący na Litwie. Bardzo chętnie powiedział nam o historii zakonu karmelitów i o tej pięknej świątyni z początku XVII wieku, w której znajduje się m.in. słynący łaskami obraz Matki Boskiej Szkaplerznej. Cenną pamiątką w kościele Świętego Krzyża są też obrazy znanego polskiego malarza Michała Elwiro Andriollego, zresztą nie jedyne w Kownie (jego dzieła znajdują się również w katedrze pw. św. św. Piotra i Pawła). Oprócz zwiedzania licznych świątyń kowieńskich i miejsc związanych z Adamem Mickiewiczem oraz spacerów kowieńską Starówką, zostaliśmy zaproszeni przez panią Franciszkę do odwiedzenia siedziby Kowieńskiego Oddziału Związku Polaków na Litwie, który jest prawdziwą oazą polskości w tym mieście. Pełni ona funkcję zarówno biblioteki (naprawdę świetnie wyposażonej), siedziby zespołu pieśni i tańca „Kotwica”, jak też klubu towarzyskiego, do którego chętnie zaglądają nasi rodacy z Kowna, przede wszystkim po niedzielnej Mszy świętej. Wiedzą, że mogą tu liczyć na gościnne przyjęcie i filiżankę gorącej herbaty lub kawy, którymi przez niezwykle uczynną i gościnną gospodynię zostaliśmy poczęstowani również my.

Tegoroczne Dni Polonistyki dobiegły końca. Pragniemy bardzo serdecznie podziękować wszystkim, dzięki którym pomocy doszły one do skutku. Nasze podziękowania kierujemy do Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie, która sfinansowała podróż do Kowna, Szanownej Pani Franciszki Abromowicz, która była naszym wspaniałym przewodnikiem, a także do Instytutu Polskiego w Wilnie, który ufundował nagrody książkowe dla wszystkich uczestników konferencji studenckiej oraz udostępnił film dokumentalny.

Dr Irena Fedorowicz

Słowa kluczowe: konferencja, Dni Polonistyki, Wilno, Centrum Polonistyczne
Uniwersytetu Wileńskiego

Autor: Irena Fedorowicz